

بسم الله الرحمن الرحيم

توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

دکتر علی محمد احمدی

وحید شقاقی شهری

احمدی، علی محمد، ۱۳۴۴

توسعه اقتصادی و برنامه ریزی/ نویسندگان: علی محمد احمدی؛ وحید شقاقی شهری

همدان: نور علم، ۱۳۸۶.

۱۸۶ ص.

۹۷۸-۹۶۴-۲۷۲۸-۰۱-۵

کتابنامه: ۱۸۵

رشد اقتصادی. سیاست اقتصادی. اقتصاد توسعه. کشورهای در حال رشد - سیاست اقتصادی.

۳۳۸/۹

۱۲/۹۷۵

انتشارات نور علم: همدان میدان آرامگاه بوعلی سینا - ابتدای بین النهرین - ساختمان روشن -

noreelmi@yahoo.com

واحد ۵ ص. پ ۴۱۵۶-۶۵۱۷۵ همراه: ۰۹۱۲۳۱۷۰۶۴۳

نام کتاب: توسعه اقتصادی و برنامه ریزی

تألیف: دکتر علی محمد احمدی و وحید شقاقی

ناشر: نور علم

چاپ و صحافی: روشن

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۶

تیراژ: ۲۰۰۰

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۷۲۸-۰۱-۵

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

پخش در تهران: کتابیران - ۶۶۴۰۱۷۴۵ - ۶۶۴۰۹۴۱۸

پخش در همدان: نشر دانشجو ۸۲۷۲۶۳۳

پیشگفتار ۶

فصل اول: توسعه اقتصادی و برنامه ریزی (مفاهیم و چارچوب)

۱-۱- مفهوم رشد و توسعه.....	۸
۲-۱- مروری بر شاخص های توسعه.....	۱۴
۱-۲-۱- درآمد ملی و درآمد سرانه.....	۱۴
۲-۲-۱- رشد اقتصادی.....	۱۶
۳-۲-۱- سواد و آموزش.....	۱۷
۴-۲-۱- توزیع درآمد.....	۱۹
۵-۲-۱- بهداشت و درمان.....	۲۱
۶-۲-۱- هزینه های تحقیق و توسعه.....	۲۳
۷-۲-۱- ساختار جمعیت.....	۲۵
۸-۲-۱- شاخص مرکب کیفیت فیزیکی زندگی.....	۲۶
۹-۲-۱- شاخص توسعه انسانی.....	۲۶

فصل دوم: چشم انداز توسعه در هزاره سوم توسعه هزاره

۱-۲- مقدمه.....	۳۶
۱-۱-۲- ریشه کنی فقر مطلق (فقر درآمدی).....	۳۶
۲-۱-۲- فقر آموزشی.....	۴۰
۳-۱-۲- فقر بهداشتی.....	۴۲

فصل سوم: مفهوم توسعه نیافتگی و ویژگی های آن

۱-۳- مفهوم توسعه نیافتگی.....	۵۰
۲-۳- ویژگیهای کشورهای توسعه نیافته.....	۵۳
۱-۲-۳- رشد بی رویه جمعیت.....	۵۳
۲-۲-۳- درآمد ملی سرانه پایین.....	۵۵
۳-۲-۳- محدودیت نیروی انسانی ماهر.....	۵۷
۴-۲-۳- شرایط طبیعی، جغرافیایی و ساختار اجتماعی.....	۵۹
۵-۲-۳- موانع فرهنگی - تاریخی.....	۶۰
۶-۲-۳- عدم کارایی در استفاده از کمکهای تکنولوژیکی کشورهای توسعه یافته.....	۶۲
۷-۲-۳- بی توجهی به امر تحقیقات و پژوهش های علمی و تکنولوژیک.....	۶۲
۸-۲-۳- کمبود سرمایه و امکانات مالی.....	۶۴
۹-۲-۳- عدم کارایی دولت ها.....	۶۵

فصل چهارم: نظریه های رشد و توسعه اقتصادی

۱-۴-۱- مرووری بر برخی از نظریه های توسعه اقتصادی..... ۶۸

۱-۴-۱-۱- نظریه توسعه کلاسیک..... ۶۸

۱-۴-۱-۱-۱- نظریه توسعه آدم اسمیت..... ۶۸

۱-۴-۱-۲- نظریه توسعه مالتوس..... ۶۹

۱-۴-۱-۳- نظریه توسعه ریکاردو..... ۷۰

۱-۴-۱-۴- نظریه جان استوارت میل..... ۷۲

۱-۴-۲- تئوری های مرحله ای رشد و توسعه..... ۷۳

۱-۴-۲-۱- نظریه کارل مارکس..... ۷۳

۱-۴-۲-۲- نظریه شومپتر..... ۷۵

۱-۴-۲-۳- نظریه روستو..... ۷۵

۱-۴-۲-۴- تئوری فشار همه جانبه روزنشتاین - رودن..... ۷۷

۱-۴-۲-۵- تئوری رشد متعادل اقتصادی و دور باطل فقر نورکس..... ۷۸

۱-۴-۲-۶- رشد نامتعادل اقتصادی هیرشمن..... ۷۹

۱-۴-۲-۷- تئوری توسعه لوئیس - فی - رائیس..... ۸۰

۱-۴-۲-۸- نظریه دوگانگی اقتصادی..... ۸۲

۱-۴-۲-۲- مرووری بر نظریه های رشد اقتصادی..... ۸۶

۱-۴-۲-۱- الگوی رشد هارود - دومار..... ۸۶

۱-۴-۲-۲- الگوی رشد نوکلاسیک ها..... ۸۷

۱-۴-۲-۱- الگوی رشد سولو..... ۸۸

۱-۴-۲-۲- الگوی رشد مید..... ۹۰

۱-۴-۲-۳- نظریه رشد اقتصادی درونزا و فناوری اطلاعات..... ۹۱

فصل پنجم: مروری بر نظریه های اجتماعی توسعه

۱-۵- مقدمه ۱۰۴
۲-۵- مذهب «ماکس وبر» ۱۰۴
۳-۵- انگیزه پیشرفت «هاگن و مک کلند» ۱۰۵
۴-۵- آموزش و پرورش «آرنولد اندرسن» ۱۰۷
۵-۵- تحصیلات عالی «شیلز» ۱۰۸
۶-۵- شهرنشینی «ردفیلد» ۱۰۹
۷-۵- ارتباطات «دوسولایول، دانیل لرنر و شرام» ۱۱۰

فصل ششم: رشد اقتصادی، فقر و نابرابری درآمدی

- ۱-۶- فقر و رشد اقتصادی ۱۱۴
- ۲-۶- نابرابری درآمدی و رشد اقتصادی ۱۲۱

فصل هفتم: استراتژی های توسعه اقتصادی

- ۱-۷- مقدمه ۱۲۸
- ۲-۷- استراتژی پولی ۱۲۸
- ۳-۷- استراتژی اقتصاد باز ۱۲۹
- ۴-۷- استراتژی صنعتی شدن ۱۳۰
- ۵-۷- استراتژی انقلاب سبز ۱۳۱
- ۶-۷- استراتژی توزیع مجدد ۱۳۲
- ۷-۷- استراتژی سوسیالیستی توسعه ۱۳۳

فصل هشتم: نقش عوامل موثر بر رشد و توسعه

- ۱-۸- نقش و جایگاه تجارت در رشد و توسعه ۱۳۶
- ۲-۸- نقش اقتصاد دانش در توسعه ۱۴۱
- ۳-۸- نقش سرمایه انسانی در مدل های رشد و ارزیابی آن در اقتصاد ایران ۱۴۶
- ۴-۸- نقش سرمایه اجتماعی بر رشد و توسعه ۱۴۹
- ۵-۸- پیامدهای فساد مالی بر رشد و توسعه اقتصادی ۱۵۸
- ۶-۸- سیاستهای پولی و توسعه اقتصادی ۱۶۳
- ۷-۸- نقش سرمایه های خارجی در رشد و توسعه اقتصادی ۱۶۴
- ۸-۸- نقش یکپارچگی های منطقه ای - بین المللی بر رشد و توسعه اقتصادی ۱۶۷
- ۹-۸- دموکراسی و توسعه اقتصادی ۱۶۸
- ۱۰-۸- نابرابری جنسیتی و توسعه اقتصادی ۱۷۱

فصل نهم: برنامه های توسعه اقتصادی - اجتماعی در ایران

- ۱-۹- برنامه اول عمرانی (۳۴-۱۳۲۷) ۱۷۸
- ۲-۹- برنامه دوم عمرانی (۴۱-۱۳۳۴) ۱۷۸
- ۳-۹- برنامه سوم عمرانی (۴۶-۱۳۴۲) ۱۷۸
- ۴-۹- برنامه عمرانی چهارم (۵۱-۱۳۴۷) ۱۷۹
- ۵-۹- برنامه عمرانی پنجم (۵۶-۱۳۵۲) ۱۷۹
- ۶-۹- برنامه اول توسعه اقتصادی - اجتماعی (۷۲-۱۳۶۸) ۱۸۰
- ۷-۹- برنامه دوم توسعه اقتصادی - اجتماعی (۷۸-۱۳۷۴) ۱۸۰
- ۸-۹- برنامه سوم توسعه اقتصادی - اجتماعی (۸۳-۱۳۷۹) ۱۸۰
- ۹-۹- برنامه چهارم توسعه اقتصادی - اجتماعی (۸۸-۱۳۸۴) ۱۸۱
- منابع و مآخذ ۱۸۵

از نیمه دوم قرن بیستم به این سو مباحث توسعه اقتصادی در ابعاد گسترده‌ای مورد استقبال علوم مختلف به‌ویژه دانش پژوهان حوزه اقتصاد قرار گرفته و هر روز به دلیل جذابیت‌ها و کاربردهائی که این حوزه از دانش بشری دارد، شاهد رشد و تأثیرگذاری آن در سطوح ملی و بین‌المللی و مناطق مختلف جهان هستیم. مروری بر تحولات سریع مباحث توسعه اقتصادی در حوزه نظری و تجربی در نیم قرن اخیر نشان می‌دهد که سرعت بکارگیری و بهره‌مندی از دستاوردهای نوین این بخش از دانش بشری سهم بسزائی در رشد و بالندگی جوامع داشته است.

ضرورت آشنائی و تسلط دانشجویان مقاطع مختلف به‌ویژه دانشجویان اقتصاد، مدیریت، حسابداری، علوم اجتماعی و سایر رشته‌های مرتبط با مباحث توسعه روز به روز بیشتر آشکار می‌گردد، و تهیه و تدوین و آرایه متون متناسب و به‌روز، مبتنی بر اطلاعات نوین از دستاوردهای توسعه مناطق مختلف جهان توأم با تحلیل تئوریهای جدید گام مؤثر در شناخت و درک بهتر جریان توسعه در عصر ماست بر این مبنا این کتاب حاصل ۱۵ سال تدریس مباحث توسعه است که با تعامل و مشورت فراگیر با اساتید و دانشجویان برای مقاطع کارشناسی و کارشناسی ارشد در ۹ فصل تدوین شده است.

در فصل اول توسعه و شاخص‌های آن بررسی می‌شود، در فصل دوم چشم انداز توسعه هزاره سوم که بحث نو و الزامی است طرح می‌شود در فصل سوم توسعه نیافتگی و ابعاد آن مورد توجه قرار گرفته و در فصل چهارم نظریه‌های رشد و توسعه اقتصادی مشتمل بر نظریات کلاسیکی، نئوکلاسیکی، کینزی، تئوریهای آرایه شده توسط اندیشمندان توسعه در دهه‌های اخیر بررسی می‌شود.

در فصل ششم مبحث رشد اقتصادی، فقر و توزیع درآمد بطور خاص تجزیه و تحلیل می‌شود و فصل هفتم به استراتژیهای توسعه و ابعاد آن اختصاص دارد در فصل هشتم توسعه اقتصادی، نقش عوامل مؤثر بر رشد و توسعه از زوایای مختلف بررسی می‌شود و فصل پایانی به بررسی و تحلیل برنامه‌های توسعه کشور به شناخت عملی مناسبی از جریان توسعه در یک کشور درحال توسعه را نشان می‌دهد می‌پردازد در پایان ضمن تشکر از تمامی اساتید و دانشجویان که در خلال آرایه این درس در مورد سؤالات مختلف با رهنمودهای خود کاستی‌ها را مرتفع ساختند، با تمام دقت به‌عمل آمده این اثر عاری از نقص نخواهد بود پیشاپیش از انعکاس کاستی‌ها و پیشنهادات شما قدردانی به‌عمل می‌آید.